Textsamtal i grupp

PASSLÄNGD	GRUPP	FREKVENS	INNEHÅLL
30 minuter	**Två till åtta elever**	**Tre pass i veckan i sex till åtta veckor**	**En ny text med frågor varje pass**

SÅ FUNGERAR INSATSEN

Eleverna lär sig läsa mellan raderna genom att samtala om texter. De säger vad de tror, visar sin ledtråd och bygger vidare på varandras tankar, och de får svara olika. Du tänker högt, leder samtalet och lyssnar.

I pass 1 tänker du högt och eleverna tänker med, i pass 2 samtalar de i par vid stoppet och sedan i gruppen, och i pass 3 tänker de mer själva medan du fyller i lyssningsbladet. Det du hör avgör vad du visar nästa vecka. Före första passet gör varje elev kartläggningen.

TRE SAKER ATT HÅLLA FAST VID

Tänk högt i varje pass 1. Visa hela vägen till slutsatsen.

Eleverna tänker i samtalet. Alla börjar med ”Jag tror att” och visar en ledtråd.

Det du hör styr nästa vecka. Läs lyssningsbladet.

ARBETSFORM

Gemensamt (alla säger vad som står och vad de vet, och sedan ”Jag tror att” till en kamrat) → växlande (pass 1 du, pass 2 paren och hela gruppen, pass 3 var och en) → gemensamt igen (var och en säger sin tanke och sin ledtråd)

PASSETS DELAR OCH VAD DU SÄGER

DEL	EXEMPELFRASER
1 · Starten 0–3 min	*”Säg till din kamrat vad du tror, och varför.”*
2 · Möt texten 3–5 min	*”I dag lyssnar ni efter var jag stannar.”*
3 · Läs och tänk 5–13 min, pass 1 du, pass 2 ni, pass 3 var och en	*”Vänta, här står inte allt.”*
4 · Samtala om texten 13–26 min	*”Hur vet du det?” ”Vem tänker annorlunda?”*
5 · Avsluta 26–30 min	*”Vad sa din kamrat som fick dig att tänka nytt?”*

Välj nivå efter gruppen: Lättläst, Mellan eller Avancerad. På samtalskortet tar ni ett nytt samtalsdrag i veckan. Vid stoppet i pass 2 tänker alla själv. Sedan säger A ”Jag tror att”, B frågar ”Hur vet du det?”, och de byter. Sist säger en elev kamratens tanke i gruppen. Är ni fler än fyra pratar paren först om mellan raderna-frågorna.

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp/lathund

Vi kör ett pass: texten ”Skrapet på dörren”

GRUPPEN · FEM ELEVER I ÅK 5 · VECKA 2, FÖRSTA PASSET

Skrapet på dörren

Förra veckan gissade Aron och Ebba utan ledtråd, så läraren visar Det står extra noga. Veckans samtalsdrag är att ta med det man har varit med om.

Starten är en mening om gungorna. Liv säger till Aron: *”Jag tror att någon nyss har sprungit därifrån, för gungorna gungar.”*

Läraren stannar vid den blå fläcken och tänker högt. *”Det står sågspån, och det står en blå fläck. Jag vet att det finns sågspån och färg där man bygger och målar. Alltså tror jag att han har varit där.”*

I rundan säger Mustafa att pappa vet något, för han ler. Vid fråga 3 säger Ebba att katten var hungrig. Liv tänker annorlunda, för hennes katt blev instängd en gång, och hon tror att Pricken var i grannens garage. Mustafa bygger vidare med att grannen kom hem i går.

I Avsluta säger Aron: *”Han var i garaget, för sågspånet och färgen. Liv fick mig att tänka på garaget.”*

DET JAG FÖRBERETT Valt tankesteget Det står och samtalsdraget, bestämt stoppet vid den blå fläcken, övat på att tänka högt och bestämt paren.

KLAR TIDIGT Leta efter en ledtråd som ingen har sagt, eller pröva ”Tänk om”.

30 MINUTER, DEL FÖR DEL

TID	VAD HÄNDER
Före	**Förberedelse** Välj tankesteg och samtalsdrag ur Veckans cykel, bestäm text, stopp och par och öva på att tänka högt. Kopiera texten och skriv startmeningen.
0–3	**1 · Starten** Skriv meningen på tavlan. Gruppen säger vad som står och vad de vet, och sedan säger alla ”Jag tror att” till en kamrat.
3–5	**2 · Möt texten** Säg titeln, ställ frågan Före läsningen och säg veckans tankesteg och samtalsdrag.
5–13	**3 · Läs och tänk** I pass 1 tänker du högt och sätter ett frågetecken, i pass 2 samtalar paren vid stoppet och i pass 3 läser eleverna själva eller i par. ”Vänta, här står inte allt.”
13–26	**4 · Samtala om texten** Ta en runda och sedan mellan raderna-frågorna av veckans slag, till exempel Känsla eller Vem. Ställ sist en öppen fråga, och ta resten när tiden räcker. ”Hur vet du det?” · ”Vem tänker annorlunda?”
26–30	**5 · Avsluta** Var och en säger en slutsats, en ledtråd och vad kamraten sa, i par när ni är fler än fyra. Efteråt skriver du på passets rad i Veckans cykel, och efter pass 3 vad du visar nästa vecka.

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp/lathund

LÄRARENS ÖVERSIKT · ELEVENS KORT STÅR STORT UNDER MATERIALET

SÅ TÄNKER JAG MELLAN RADERNA

Tankesteget	Jag frågar mig
Stanna	Vad står inte här?
Se det framför dig	Vad ser och hör jag?
Det står	Vilka ord är ledtrådar?
Jag vet	Vad vet jag om sådant?
Alltså tror jag	Vad kan det betyda?
Stämmer det?	Passar det med resten?

SÅ PRATAR VI OM TEXTEN

Jag säger	Jag frågar
Jag tror att	Vad tror du?
för det står	Hur vet du det?
Jag har varit med om	Kan du säga mer?
Jag håller med, och	Vad vill du lägga till?
Jag tänker annorlunda	Kan det vara något annat?
Tänk om	Stämmer det med texten?

Samtalsreglerna: Vi säger vad vi tror. Vi visar var det står. Vi bygger vidare på varandra. Vi får tänka olika. Vi får ändra oss.

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp/lathund

Vad du behöver för ett pass

TEXTKRAV 1

Lagom nivå

Eleverna klarar frågan på raderna ganska lätt

TEXTKRAV 2

Något att samtala om

Texten lämnar något osagt som ger mer än en tanke

TEXTKRAV 3

Rätt längd

Texten hinns med i lugn takt på ett pass

VAR TEXTERNA OCH BLADEN FINNS

Metodens texter. Texterna på varje nivå, kartläggningens två och startmeningarna står under Materialet på metodens sida. Svaren, frågornas slag och de öppna frågorna står på lärarsidan till varje text.

Serien Mellan raderna. Serien har fyra böcker hos Studentlitteratur, och en eller två passar efter varje nivå.

Egna texter. Skriv dem med hjälp av tabellen Så skriver du en egen text på metodens sida.

Bladen. Ledtrådsbladet, lyssningsbladet, mallen Veckans cykel och kartläggningens protokoll finns i planeringsmallarna.

PÅ BORDET NÄR PASSET BÖRJAR

- Texten med frågorna till varje elev och till dig
- En penna att stryka under med
- Lyssningsbladet i pass 2 och 3
- Korten och samtalsreglerna vid varje plats
- Ledtrådsbladet i pass 2 och 3
- Tavla för startmeningen

CHECKLISTA INFÖR PASSET

- ☐ Valt tankesteg och samtalsdrag ur Veckans cykel.
- ☐ Läst texten och sidan om den, och övat på att tänka högt.
- ☐ Bestämt paren och vem som är A och B.
- ☐ Skrivit startmeningen och kopierat texten.
- ☐ Lagt fram tankekortet, samtalskortet och ledtrådsbladen.

UPPFÖLJNING

Före insatsen: Kartläggningens text, enskilt med dig, fem till åtta minuter per elev. Klarar eleven inte fråga 1, tar ni nivån under.

Varje vecka: Läs lyssningsbladet och frågetecknen i pass 3. Gissar eleverna utan ledtråd, visar du Det står. Letar de bara efter ord, visar du Jag vet. Läser de förbi stoppet, visar du Stanna.

Efter sex till åtta veckor: Kartläggningens text efter. Får eleven två poäng utan h på fråga 2 och 3, och står ledtråden utan h på lyssningsbladet, är hen klar. Har hen fler poäng än före, går hen en period till. Annars tar du upp det med elevhälsan.

Varje pass: Du skriver på passets rad i Veckans cykel före och efter varje pass.

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp/lathund